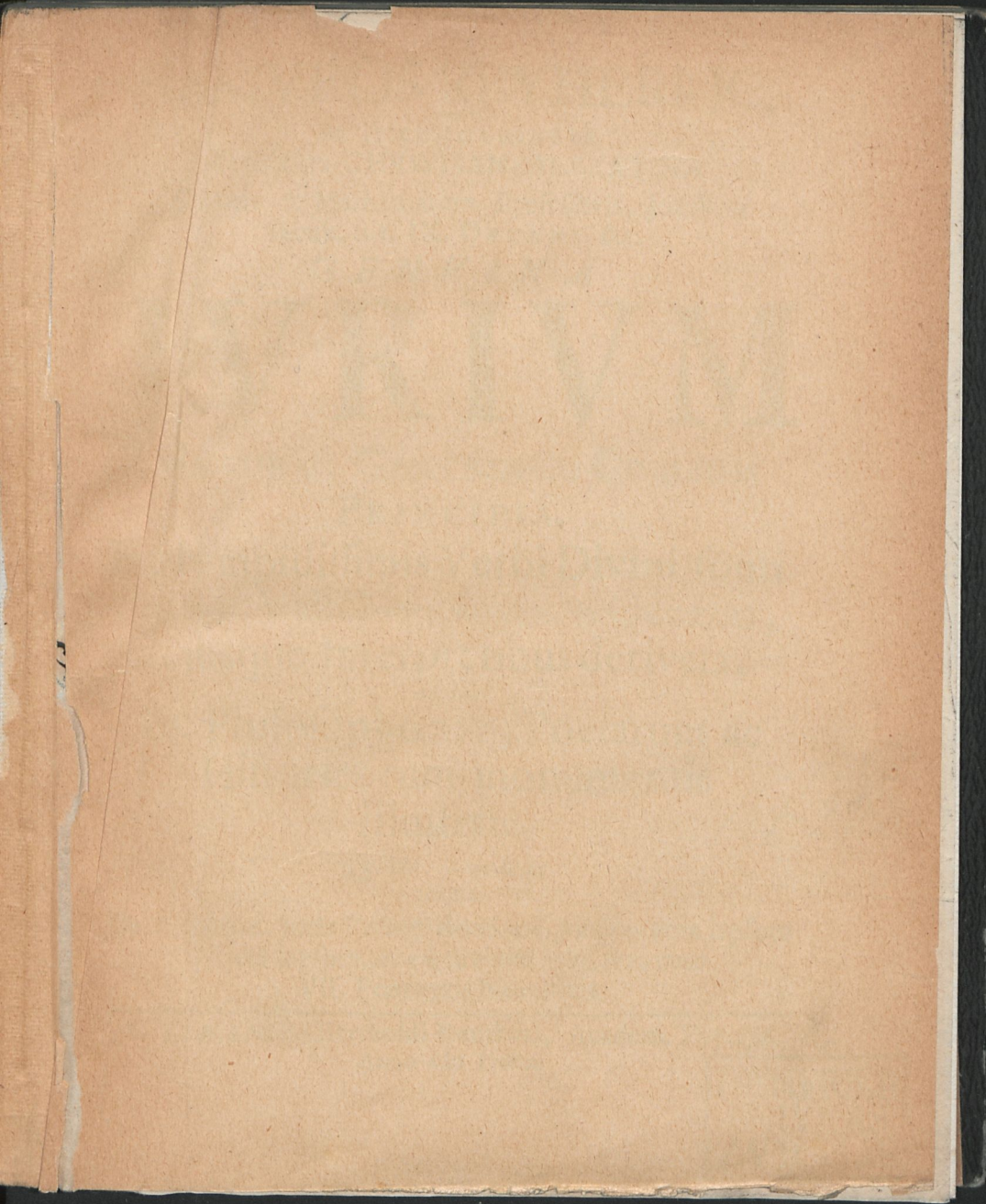

Reyher:
Genuina
jurium
naturae, po
lium ac ci vi
lium princi
pia.

15. 16
SAMVELIS REYHERI, JC.

ET ANTECESSORIS,
In illustri CHRISTIAN-ALBERTINA
Codicis & Mathematicum Professoris, Juridicæ
Facult. h. t. IX. DECANI, &c.

GENVINA

JVRIVM

NATURÆ, GENTIUM AC CIVILIVM
PRINCIPIA,

Ex lympidissimis Verbi Divini fonti-
bus, ac Vasti Juris Romani Oceano,
ejusque Interpretibus derivata,

nec non

Ex Philosophorum, Poëtarum ac
Historicorum monumentis
illustrata,

*Quibus accedunt
aliqua*

De Æquitate, Juris Positivi divisione, Juribus ante lapsum
& post lapsum, ante diluvium latis, unà cum
VII. Præceptis Noachicis.

KILIE, Literis Bartholdi Reutheri, Academ. Typogr.
Anno clo lggcx.

SAMVELIS REYHERI IC.

ET ANTECESSORIS
in Hunc CHRISTIAN ALBERTINUM
Cedibus & Mathematicarum Professoris, Juridice
Facult. h. c. IX. Decan. &c.

G A W N I W A

JURIVM

NATURAE, GENTIVM ac CIVIVM
PRINCIPIA,

Ex Lympidissimis Verbi Divini fontibus ac

Ex Philo-
Historicorum monumentis

KONFRIED
UNIVERS.
ZVHALLE

Historicorum monumentis
illustrata.

Quibus necessarium
est

De Rebus, Juris Positivi divisione, Juribus ante legem
& post legem, ac de his, qui sunt
VII. Praecipuis Notionibus

Karl K. Lorenz Bartholdi Reinhart, Academ. Typogr.
Anno 1802.

KONFRIED
UNIVERS.
ZVHALLE

PROOEMIUM.

Historiam seu Ortum & Incrementa Juris, non jucunditas tantum & utilitas commendant, sed & necessitas efflagitat. Hinc Jcti, qui jussu Justiniani Imperatoris veterem Jurisprudentiam in ordinem redegerunt, peculiarem de Origine Juris titulum adjecerunt, ubi tamen Juris solummodo Romani natales, & usque ad Edictum perpetuum, tempore Hadriani à Juliano compositum, progressus exposuerunt.

Dionysius Gothofredus quoque majori Pandectarum editioni præmisit historiam Juris à Justiniano compositi, quæ aliquas laudati Imperatoris constitutiones continet, nempe

- (I) De novo Codice faciendo.
- (II) De Justiniano Codice confirmando.
- (III) Constitutionem Deo auctore; de conceptione Digestorum ad Tribonianum.
- (IV) De Confirmatione Institutionum ad cupidam Legum Jurventutem.
- (V) Constitut. Tanta: de Confirmatione Digestorum ad Senatum & omnes populos.
- (VI) Constit. Dedit nobis Deus, de Confirmatione Digestorum ad magnum Senatum.

A

(VII.)

(VII) De Ratione & Methodo Juris docendi, ad Antecessores.

(VIII) De Emendatione Codicis D. Justiniani, & secunda ejus editione, ad Senatum Urbis Constantinopolitanæ.

(IX.) Titulum ff. de Origine Juris & omnium magistratum & Successione Prudentum.

Nos vero universi Juris historiam ab ovo quasi repetere, & ex variis, tam sacris, quam profanis scriptoribus collectam, nunc adornare operæ pretium esse duximus.

CAPUT. I.

De

Variis Juris divisionibus

Et inspecie,

De Jure Naturæ.

§. 1.

Quamvis humanum genus absque legibus & Jure subsistere nequeat, attamen non solum Veteres nonnulli Philosophi, humanam societatem sine legibus consistere posse, sed etiam recentiores aliqui, ante lapsum Protoplastorum nullam fuisse legem, statuerunt. Pyrrhonii, à Pyrrhone Eliensi orti s. Sceptici, *Diogene Laërtio teste*, falsò putarunt, leges non esse necessarias; Illarum opinionem ita describit *Laërtius*: εἰδὲν γὰρ ἔφασκεν εἶδὲ καλόν, εἶδὲ αἰσχρόν, εἶδὲ δίκαιον, εἶδὲ ἀδίκον, καὶ ὁμοίως ἐπὶ πάντων μηδὲν εἶναι τῆ ἀληθείας, νόμος δὲ καὶ εἶδει πάντα τὰς ἀνθρώπων περὶ αὐτῶν. ἢ γὰρ μᾶλλον, ἢ τίςδε εἶναι ἴσασιν. i. e. *Negant*

bant quicquam turpe esse, ac honestum, justum aut injustum, eadem ratione in omnibus nihil verè esse, cetera lege atque consuetudine cuncta homines facere, neque enim esse quicquam illud potius, quàm istud.

§. 2. Hæretici nonnulli, nempe Pelagiani, Sociniani, Spinosa, nec non ejus refutator Cuperus, aliique similes, legem ante lapsum Parentum fuisse negant, quostamen Dn. Simon. Henr. Musæus in *Tract. de Vindictiis Juris Naturæ Paradisæi* egregiè refutavit.

§. 3. Interim tamen nos per impossibile fingimus, statum aliquem sine omni lege fuisse. Posito itaque nullam fuisse legem, homines absolutam quidvis agendi potestatem habuisse, sequeretur: quo respicere etiam videtur Apostolus Paulus *Rom. IV. 15. Ubi, inquit, nulla lex, ibi nulla transgressio, & cap. V. 13. Peccatum non imputatur, cum lex non est. Ejusmodi Exlex describitur à Terentio:*

- - - - - quem neque pudet
*Quicquam, neque metuit quenquam, neque legem putat
 Tenere se ullam.*

§. 4. Cum autem Supremum, idque Sanctissimum Numen Jura quædam hominum cordibus ita inscripserit, ut à nemine evelli queant, teste Moysè *Deut. XXX. 14.* & Apostolo *Rom. II. 15.* hinc non tantum libertas antea absoluta, & ex hypothesi ficta, in primo gradu per Jus Naturæ fuit limitata, & ex hoc Jure Naturali, cujus præcipua sunt capita: *Deum colere* &, quæ hinc sequuntur, *Deum timere, Deo Creatori obedire*, tanquam ex perenni fonte alia quoque promanarunt jura; unde merito jus dividi potest, in PRIMUM & ORTUM, vel cum Ari-

sto elz. *Lib. V. cap. 7. Ethicor.* in Naturale & Legitimum.

§. 5. Primum itaque Jus est Naturale, quod naturalis ratio inter omnes homines constituit, & apud omnes peræque gentes custoditur. §. 1. *Inst. de J. N. G. & Civil.*

§. 6. Cicero *lib. I. de Legg. Cap. III.* definit ita: *Lex (i. e. Jus naturæ) est ratio summa, insita in natura, que jubet ea, que facienda sunt, prohibetque contraria, & paulo post: Lex est naturæ vis, ea mens, ratioque Prudentium, ea juris atque injuriæ regula.* Idem Cicero *Lib. II. de Legg.* Sapientissimorum fuit sententia, Legem neque hominum ingeniis excogitatum, neque scitum esse aliquod populorum sed æternum quiddam, quod universam mundum regeret, imperandi prohibendique sapientia. Nec immerito etiam Demosthenes, teste Martiano *in L. 2. ff. de Legg.* Legem vocat inventum & munus Dei, & *Proverb. II. 15.* Sapientia Divina ita loquitur: *Per me Reges regnant, & Legum conditores decernunt jura.*

§. 7. Aliqui statuunt, primum Juris Naturæ caput esse conservationem proprii Status, sc. sui ipsius; unde fluit, hominem ante omnia colere debere Deum, qui ipsum creavit, ne offensus Creator iterum destruat ipsum.

§. 8. Præcepta hujus juris secundum Ulpianum *L. 10. §. 1. ff. de Just. & Jur.* & §. 3. *Inst. de Justit & Jur.* sunt: HONESTE VIVERE, ALTERUM NON LÆDERE, SUUM CUIQUE TRIBUERE.

§. 9. Salvator noster semper benedictus *Matth. VII. 12. & Luc. VI. 31.* Jus naturæ per hanc regulam exprimit; *Quæcunque vultis, ut vobis faciant homines, ita & vos facite illis. Hæc enim Lex & Prophetæ.* Huic æquipollet iustitiam Alexandri Severi apud Lampridium. *Quod tibi*

non vis, alteri ne feceris. Hoc dictum autem procul dubio ethnicus Princeps à Christianis didicit.

§. 10. Idem noster Salvator sapientissimus *Matth. XXII. 37.* Pharisæis, quænam sit præcipua Lex? sciscitantibus respondet; *Deum super omnia, & ex toto corde diligendum, ac proximum, sicut se ipsum, amandum esse.* Apostolus Jacobus in sua epistola *cap. II. 8.* Dilectionem appellat *νόμον βασιλευδών, Regiam Legem.* Apostolus Paulus quoque *1. Cor. XIII.* amorem omnium Virtutum præstantissimum esse judicat, nec immeritò. DEUS enim est ipse AMOR *1. Job. IV. 8.* & propter amorem hominem secundum imaginem suam creavit, *Gen. I. 27.* Hinc necessariò quoque amor in ipso homine esse debet, quo non tantum Creatorem suum, sed hominem quoque, ad imaginem Dei factum, prosequi debet, *1. Job. IV. 11.* Quia enim nemo hominum vidit Deum, ideo imaginem Dei amare tenemur. Quicumque ergo, proximum amat, in eo manet Deus. Et *vers. 21.* hoc mandatum habemus, ut, qui diligit Deum, diligat & fratrem suum. Apostolus Paulus *Rom. XIII. 9.* scribit: Non adulterabis, non occides, non furtum facies, falsum testimonium non perhibeas, non concupisces, comprehenduntur sub hoc unico præcepto, proximum tuum, sicut te ipsum, diligit: & *Galat. V. 14.* Omnis enim Lex, *inquit,* in uno sermone impletur, diliges proximum tuum, sicut te ipsum. *add. Lev. XII. 13. 34.*

§. 11. Confutius, Sinensium Philosophus, qui 73. annos vixit, & 478. annos ante natum Salvatorem obiit, dixisse fertur: Obsequium præstate Cælo, obedite Magistratui, & diligite proximum, sicut vos ipsos. *Louys le Comte P. I. epist. pen. p. 290.*

§. 12. Ex hoc amore oritur communicatio omnium

bonorum. Si ergo homines in integritate sua perstitissent, nullum aliud jus, nisi naturale locum habuisset, & homines fructus, quos terra sponte produxisset, pro lubitu decerpere, illisque uti potuissent: Non tamen omnia fuissent communia, quia aliquæ res communicationem respuunt, e. g. uxores non fuissent communes, quia uxor & maritus sunt una caro: Ita quoque cibus, quem quis manducare cœpit, communicationem respuit, *vid. H. Grotium de J. B. & P. Lib. II. cap. 2. n. 3*

§. 13. Nihilominus tamen homines laborare debuissent, quia expressè legimus, Adamum à Deo in hortum fuisse immissum, ut illum coleret. Laborassent autem homines sine molestia, nec aliis fructus, à se productos, invidissent. Nemo enim sibi soli, sed semper proximo quoque prodesse voluisset, & alterum alter in laboribus suis adjuvasset.

§. 14. Hûc spectant, quæ Ovidius in sua *Metamorphosi fabula III. de Seculo aureo* canit:

*Aurea prima sata est ætas, quæ vindice nullo
Sponte sua sine lege fidem rectumque colebat.
Pœna metusque aberant, nec vincla minacia collo
Ære ligabantur, nec supplex turba timebat
Judicis ora sui, sed erant sine judice tuti.
Non dum præcipites cingebant oppida fossa,
Non tuba directi, non aris cornua flexi,
Non galea, non ensis erat, sine militis usu
Mollia secure peragebant otia gentes.
Ipsa quoque immunis rastrisque intacta, nec ullis
Saucia vomeribus per se dabat omnia tellus,
Contentique cibus nullo cogente creatis,*

Arbo-

*Arboreos fetus, montanaque fraga legebant,
Cornaque & in duris herentia mora rubetis,
Et quæ deciderant patula Jovis arbore glandes.*

CAP. II.

De Jure Gentium Generali.

§. 1.

Ortum jus porro varias subdivisiones admittit, & primo quidem loco occurrit, Jus Gentium generale, quod Pacius *Select. L. 1. cap. 2.* Jus Naturale secundarium vocat, cœpitque post lapsum Protoplastorum, & libertatem jure naturali relictam in secundo quasi gradu limitat.

§. 2. Quia enim justo Dei judicio propter primum peccatum terræ maledictum est, ut ab eo tempore non, nisi gravi labore culta, fructus imposterum proferret, hinc orta est rerum divisio, & distincta sunt agrorum dominia, quam distinctionem Deus non tantum approbavit, sed peculiaribus etiam legibus munivit, dum iis qui vicinorum limites violant, maledicit *Deut. XXVII. 17.* Qui libet ergo, ut necessaria alimenta procuraret, agrum aliquem coluit, vel vineas adornavit, vel pecora pascere, aut etiam hortos plantare cœpit. Si autem quis mutato hoc statu rerum ex alterius agro fructus decerpere, aut alterius vaccas vel oves mulgere ausus esset, eo ipso contra jus naturæ peccasset; interim alium agrum à nemine hæctenus occupatum apprehendere & colere, ac fructus ejus acquirere ipsi integrum erat.

§. 3. Hoc modo primitus dominia rerum distincta fue-

fuerunt introducta, & hinc Cain fuit agricola, Abel verò pastor ovium, vel Opilio. *Gen. IV.* Cum ergo quis de fructibus alterius aliquid desideraret, de suis vicissim quid alteri reddere debebat, & hinc originem duxit PERMUTATIO; cujus inventionem Sinenses Regi suo SUIO adscribunt. *Niehoff. Itin. Sin. p. 385.* Permutatio autem propriè, nisi aliud quid accedat, contractus esse non videtur.

§. 4. Cum autem faciliè accidere poterat, ut aliquis vino opus haberet, illudque à frumentum & vinum possidente peteret, nec tamen, quod pro vino offerret, haberet, ideò permutationi locus non erat: interim tamen hac aliquid obtinebat conditione, ut post tempus aliquod aliud quid redderet, & hinc contractus innominatus, DO, UT DES, natus est.

§. 5. Si verò quis alimenta desiderabat, nec habebat, quod daret, panem, vinum, vel aliud quid ea conditione impetrabat, ut postea operis & laboribus suis compensaret: hinc secundus Articulus, DO, UT FACIAS, originem habuit.

§. 6. Cum porrò quis opera & auxilio vicini opus haberet, ut scil. ipsum in agro colendo, vel pecoribus paciscendis iuvaret, factum illud obligationem produxit, indeque tertius articulus, FACIO, UT DES, ortus est.

§. 7. Denique is, qui solus agrum suum vincere non poterat, vicini auxilium imploravit, & vel equum aut bovem aliudque jumentum petiit, promittens se vicino suo simili modo assistere velle, qui contractus ad quartum Articulum, FACIO, UT FACIAS, referri potest, vid. *L. 7. §. 2. ff. de Pact. & L. 5. ff. de Prescr. Verb.*

§. 8. Hinc apparet, ex Jure hoc Gentium, ob re-
rum

rum & dominiorum divisionem, omnes penè contractus introductos esse, §. 2. *Inst. de J. N. G. & C.* Et quidem (1) *Permutationem*, quæ tamen propriè non est contractus, nisi aliud quid concurrat, (2) Contractus innominatos, quorum duo per dationem, seu rem datam, nempe *Do, ut des; Do, ut facias*, reliqui duo per factum aliquod, nempe *Facio, ut des; Facio, ut facias*, efficacem producunt obligationem.

§. 9. Ex Jure hoc Gentium generali porrò orti sunt contractus consensuales. Nam cum aliqui reliquis ditiores simul agros, vineas, pascua, pecora, piscinas, frumenta, vina, poma &c. possiderent, alius vero non nisi vinum haberet, ac frumentum desideraret, ac propterea alteri vinum pro frumento offerebat, repulsam tulit, quia alter vini copia abundabat. Aliud igitur remedium quærendum, & pecunia vel aurea vel argentea vel ænea comparanda erat, qua frumentum emere posset. Hoc modo igitur *emptio & venditio* frequentari cœpit, dum introductus est usus nummi, beneficio cujus omnia comparare possumus; nec non *Locatio conductio*.

§. 10. Insuper reliqui Contractus reales, & quidem præcipuè *mutuum*, invaluit, cui acceperunt quoque *commodatum, depositum & pignus*. Effectus hujus Juris gentium etiam esse videtur aliquod *Jus Postliminii*, quod in pace datum est. *L. 5. §. 2. ff. de Capt. & de Postlim.* Nam si cum gente aliqua neque amicitiam, neque hospitium, neque foedus amicitiae causa factam habemus; hi hostes quidem non sunt; quod autem ex nostro ad illos pervenit, illorum fit, & liber homo noster ab eis captus, ser-

vus sit eorum. Unde simul patet, Servitutem aliquam jure gentium generali quoque introductam fuisse.

§. 11. Effectus hujus Juris gentium generalis eleganter Ovidius quoque depingit, sub specie ætatis argenteæ *Lib. 1. Metam. Fab. IV.* his verbis:

*Tum primum subiêre domos: domus antra fuerunt,
Et densi frutices, & junctæ cortice virgæ,
Semina tum primum longis Cerealia sulcis
Obruta sunt, pressisque jugo gemuere juvenci.*

Et *Fab. V.*

*Communemque prius, ceu lumina Solis & auræ,
Cautus humum longo signavit limite mensor.*

§. 12. Licet autem jure hoc gentium libertas hominum naturalis valde limitata sit, nihilominus tamen Juris naturæ simplicissimi reliquiæ inveniuntur, *Deut. XXIII. 24.* Ubi libertas decerpendi & comedendi uvas ex aliena vinea cuilibet conceditur, hactamen lege, ne uvas, quas comedere non potuit, in peram abscondat, & inde auferat: Unde adhuc in Franconia & regionibus Rhenanis cuilibet vineam transeunti conceditur ingressus & usus uvarum. Ita quoque annis Sabbathicis apud Israëlitas omnia communia erant, *Lev. XXV. 5. 6. & 12.*

§. 13. Ejusdem Juris primi aliquæ vestigia quoque habentur in societatibus omnium bonorum.

CAPUT. III.

De Jure Civili generali.

§. I.

Tertio gradu libertas hominum restringitur per Jus Civile generale seu provinciale (*Land-Recht*), cum nimirum

mirum aliqui homines majoris commoditatis gratia Societatem inierunt, & Civitatem, quæ sine legibus Civilibus consistere non poterat, jus sibi constituerunt, §. 1. *Inst. de Jur. N. G. & C.* Idque neque in totum à Naturali vel Gentium recedit, nec per omnia ei servit, sed aliquid addit, vel detrahit. l. 6. ff. de *Justit. & Jur.*

§. 2. Ante omnia autem constituerunt sibi Jus Publicum i. e. uni, vel aliquibus regnantibus potestatem & facultatem concesserunt, cui, vel quibus consiliarios & ministros adjunxerunt, ferendique leges & jura privata introducendi, potestatem ipsi, vel ipsis concesserunt.

§. 3. Jus publicum juxta Ciceronem *Lib. 1. de Orat.* dicitur, quod proprium Civitatis & Imperii est, & regendæ Reipubl. ratio. Vel secundum Justinianum §. *ult. Inst. de Just. & Jur.* est; quod ad Statum Reipubl. Romanæ spectat. Hinc idem Imperator §. 11. *Inst. de Rer. Div.* in fine scribit: Civilia jura tunc esse cœperunt, cum civitates condi, Magistratus creari, & Leges scribi cœperunt.

§. 4. Constitutis hoc modo Magistratibus, nemini, qui ab alio læsus erat, amplius propriam vindictam exercere concessum erat, §. 1. *Inst. de Vi bon. rapt.* sed magistratus auxilium implorare debebat, qui causâ cognita judicabat, & liti per sententiam finem imponebat; Facinorosos vero vel mulcta, vel carcere, vel fustigatione, vel relegatione, & interdum, pro re nata, morte puniebat.

§. 5. Primam civitatem condidisse legimus Cainum. *Gen. IV. 12.* Post diluvium vero in Asia prima regna fundaverunt Nimrod. *Gen. X. 8.* & Assur, v. 11. In Europa autem,

tem, & quidem in Italia instituit regnum Romanum
Romulus L. 2. §. 2. & 3. ff. de Orig. Juris.

CAP. IV.

De Jure Gentium speciali sive Feicali.

§. I.

Jus Gentium speciale sive Feicale tum demum ortum esse videtur, cum diversa regna, sibi invicem non subordinata, prodierunt, quorum controversiæ, non nisi Naturali aut Gentium jure generali poterant decidi. Describitur autem à Justiniano in §. 2. *Inst. de J. N. G. & C.* per jus, quod usu exigente, & humanis necessitatibus, gentes quædam sibi constituerunt.

§. 2. Detrectante ergo altera parte illatum damnum, vel injuriam debite compensare, pars læsa vi armisque jus suum persequi coacta est: Unde novum jus, nempe Gentium speciale, ortum est, quod non incommodè Feicale vocamus, & huic à Justiniano §. 2. *Inst. de Jur. Nat. Gent. & Civ.* adscribitur origo belli, nec non eorum, quæ ex bello oriuntur, quando, dicto loco, dicit: Bella enim orta sunt, & captivitates secutæ, & servitutes, quæ sunt naturali juri contrariæ. Jure enim Naturali omnes homines ab initio liberi nascebantur.

§. 3. Huc quadrant, quæ Ovidius *Lib. I. Metam. fab. V.* de ætate abenea & ferrea scripsit:

*Tertia post illam successit abenea proles,
Savior ingenis & ad horrida promptior arma,
Non scelerata tamen: De duro est ultima ferro*

Pre-

*Protinus irrupit vena peioris in ævum
 Omne nefas. Fugere pudor, verumque, fidesque.
 In quorum subiere locum fraudesque, dolique,
 Insidiaque, & vis, & amor sceleratus habendi.*

Et paulo post:

*Effodiuntur opes, irritamenta malorum,
 Jamque nocens ferrum, ferroque nocentius aurum
 Prodierat, prodit bellum, quod pugnat utroque,
 Sanguineaque manu crepitantia concutit arma.
 Vivitur exrapto, non hospes ab hospite tutus,
 Nec socer à genero, fratrum quoque gratia rara est.*

§. 4. Jus hoc Faciale sive Gentium speciale, posterius est jure Civili; differt à Jure gentium generali, utpote quod jus Civile antecedit. Differt quoque à Jure Naturali. Jure naturæ enim ante lapsum omnia erant, & etiam mansissent communia, nisi Protoplasti nostri peccassent. Jure gentium generali vero distincta rerum dominia sunt introducta.

§. 5. Jus Gentium generale varios quoque invenit contractus, qui ante lapsum, dominante solo jure Naturali, nullum habebant locum. Jus gentium speciale sive faciale introduxit jura Tabonis, Servitutes, Manumissiones, Inducias, Fœdera, Pacem, nec non jus Postliminii &c. quorum etiam nomina, si homines in integritate concreata perstitissent, ignorata fuissent. *L. 4. & 5. ff. de J. & J.*

§. 6. Talio est similitudo vindictæ, ut taliter patiatur quis, ut fecit. *Isid. Hispal. Origg. Lib. V. c. 27. Gell. Lib. ult. c. 1. Festus voce Talio.* Non tantum à Jure divino *Exod. XXI. 23. seqq. Levit. XXIV. 19. seqq. Deut. XIX. 21.* sed etiam in *LL. XII. Tabb.* approbatur, dum propter

B 3

mem-

membrum ruptum, injuriarum pœna talio erat. §. 7. *Inst. de Injur.*

§. 7. Denique Jura Naturæ sunt immutabilia, quia divina quadam providentia constituta sunt. Jura gentium vero tam generale, quam speciale, mutationibus sunt obnoxia. Ita olim jus talionis obtinebat, postea vero non tantum à Romanis. *juxta §. 7. alleg.* sed etiam ab ipso Salvatore nostro *Matth. V, 38, 39.* abrogatum est, quando discipulos ita alloquitur: audistis, quod dictum est: oculum pro oculo, & dentem pro dente. Ego autem dico vobis, ne resistatis malo, sed si quis te percusserit in dextram maxillam tuam, præbe illi & alteram. Interim tamen si quis talionis pœna afficiatur, de injuria conqueri non debet, *juxta regulam: Ab alio expectes, alteri quod feceris.* Quod ipse Salvator noster quoque innuere videtur *Luc. VI, 30.* eadem mensura, qua mensi fueritis, remetietur vobis, & *Apocal. XIII. 10.* qui in captivitatem duxerit, in captivitatem vadat; Qui gladio occiderit, oportet eum gladio occidi. Cui etiam respondet Edictum prætoris *in tit. ff.* Quod quisque juris in alterum statuerit, ut ipse eodem jure utatur.

§. 8. Simili modo Jure gentium speciali olim hostes capti indistinctè trucidabantur, quo respicere videtur Propheta Elifæus *II. Reg. VI. 22.* Qui Regem Israelitarum, Assyrios milites Samarum seductos, trucidare volentem ita alloquitur: Quos gladio tuo & arcu cepisti, illos occide. Hoc jus autem postea mutatum, quando gentibus plerisque, loco mortis, servitutem introducere placuit §. 1. *Inst. de Jur. Person.*

§. 9. Hinc etiam nostro tempore Reges & Principes

pes bella gerentes literis fecialibus (*Cartell*) certa comprehendunt pacta, quibus servandis se obstringunt, v. g. certa pecuniæ quantitas, quibus captos invicem redimunt; item ne transfugas recipiant, sed Dominis suis defiderantibus gratis restituant.

§. 10. Sæpius tamen accidit, ut hoc quoque mutetur, dum belligerantes hostes suos captos interdum indistincte interficiunt.

§. 11. Jus feciale dicitur, à fecialibus, qui teste Varone *de Ling. Lat. libr. IV. §. 15.* fidei publicæ inter populos præerant; nam per hos fiebat, ut justum conciperetur bellum, (& inde desitum) & ut fœdere fides pacis constitueretur.

§. 12. Ex his fecialibus mittebant, antequam bellum conciperetur, qui res repeterent, & per eos etiam nunc fit *fœdus*, quod *fidus*, scribit Ennius, dictum.

§. 13. Feciales primum quietissimus & justissimus Rex NUMA instituit pacis custodes, cognitores arbitrosque causarum belli indicendi legitimarum *Plutarch. in vit. ejus. Dion. Halicarn. lib. II. & Pompon. Lat. de Sacerd. c. 9. §. 3.* Diciturque hoc Jus inter Reges & populos liberos moribus legibusque constitutum *leg. 19. princ. ff. de captiv. & postlimin.*

§. 14. Feziali populi Romani jure belli æquitas per scripta est. *Cic. lib. 1 de Offic. c. 11.* Adversus hostem & totum jus feciale, & multa sunt jura communia *Idem de Offic. l. 3 cap. 29. in fin.*

§. 15. Hinc non sufficit, ut jus gentium sit, observari hoc à gentibus § 2 *Instit. de J.N.G. & C.* nisi id fiat per modum mutuæ conventionis, vel expressè (per leges & pacta)

cta) vel tacite (per mores & consuetudinem) ex causa communis simul & mutuae quasi socialis utilitatis & commoditatis, quæ unica est ratio constituendi juris gentium. *Ziegler. de Jur. Majest. Lib. V. c. 5. thes. 5. & 29.*

§. 16. Hoc Jus gentium porro, non, ut Jus naturale, ex certis rationibus certo oritur, sed ex voluntate gentium modum accipit, *Grot. de J. B. & P. lib. II. cap. 18. §. 4. n. 2.* Quod enim ex certis principiis certa argumentatione deduci non potest, & tamen ubique observatum apparet, sequitur, ut ex voluntate ortum habeat. *idem in Proleg. §. 40.*

§. 17. Quandocunque autem in acie stant populi; quasi pro tribunali Dei eorum aguntur causæ; hinc Romani, antequam bellum inciperent, Deos testes advocabant; quod etiam factum esse legimus à tertio Romanorum Rege Tullo Hostilio. Jephtha quoque provocat ad Dei judicium & sententiam Domini, hodie, *inquiens, DOMINUS nobis & Ammonitis sententiam ferat. Judic. XI. 27.*

§. 18. Ad Jus gentium, juxta Isidorum Hispalensem *L. V. Orig. cap. 6.* pertinent: Sedium occupatio, Ædificatio, Munitio, Bella, Captivitates, Servitutes, Postliminia, Fœdera, Paces, Induciæ, Legatorum non violandorum religio, Conjugia inter alienigenas prohibita.

§. 19. Singularia de Jure Postliminii leguntur apud Ciceronem *Lib. 1. de Oratore circa med.* Memoria fuit proditum, quem pater suus aut populus vendidisset, aut patet patrus dedisset, ei nullum esset postliminium: Cui addi possunt, quæ supra *Cap. 2. §. 10. de Jure*

re

re postliminii in pace *ex Leg. 6. §. 2. ff. de capt. & postlim.* adducta sunt.

§. 20. His capitibus alii (ut *Seldenus de Jur. Gent.*) addunt obsides & commercia: (*item Rachelius*) occupationes rerum hostium, quæ occupantis fiunt §. 17. *Instit. de R. D. & L. 5. s. ult. ff. de A. R. D.* & deditioem profligorum ob scelera, usum nummi, & manumissiones.

§. 21. Notandum, in præcedentibus sedium occupationes, ædificationes, commercia, & usum nummi ad jus gentium referri, quæ tamen non ad jus gentium speciale, sed ad generale pertinent. Auctores enim laudati unicum solummodo Jus gentium agnoscunt, & ideo capita illa promiscuè posuerunt.

§. 22. *Isidorus dict. Lib. V. cap. 7.* peculiare jus gentium describit; ad quod refert 1. belli inferendi solennitatem. 2. fœderis faciendi nexum 3. in hostem signo dato congressionem & commissionem 4. signo dato receptionem, 5. flagitii militaris, si locus deseratur, disciplinam, 6. Stipendiorum modum 7. dignitatem, 8. præmiorum honores, veluti cum quis corona, vel torque donatur. 9. prædæ divisionem, & pro personarum qualitibus & laboribus justam divisionem, ac 10. Principis portionem.

§. 23. Deus T. O. M. Israëlitis peculiare Jus feciale præscripsit *Deut. XX.* ubi duo præcipue capita proponuntur, quorum primum respicit ipsos Israëlitas, alterum vero hostes ipsorum.

§. 24. Prius denuò in duas partes subdividitur, dum (1.) describitur officium Sacerdotum, qui militibus in procinctu stantibus animum excitare, eosque de divino

G

auxi.

auxilio certiores facere jubentur, deinde (2.) belli Duces & præfecti illos, qui novas exstruxerant ædes, nec inauguraverant, item qui novas plantaverant vineas, & qui sponsalia celebraverant, sponfas autem nondum domum deduxerant, denique meticulosos & timidos dimittere tenebantur. *Deut. XXIV. 5.*

§. 25. Ratione hostium sequentia observanda erant, (a) pax illis offerenda, &, ut sese dederent monendi erant; (β) si se submittebant, in clientelam recipi debebant, (γ) si pacem recusabant, obsideri, & (δ) expugnata civitate omnes masculi, ad militiam apti, trucidari, (ε) feminae verò, infantes & reliqua bona servari & occupari, (ξ) arboribus frugiferis parci, (η) steriles verò arbores cædi, & illarum materia propugnaculis struendis adhiberi debebant.

§. 26. Præcipui Auctores, qui de Jure gentium scripserunt, sunt BALTHASAR AYALA Hispanus, nec non ALBERICUS GENTILIS, quorum opera præcipuè usus est HUGO GROTIUS in suo opere *de J. B. & P.* de quibus ita in prolegomenis scribit: Vidi speciales libros de Belli jure, partim à Theologis scriptos, ut à FRANCISCO VICTORIA, HENRICO GORICHEMO, WILHELMO MATTHÆI, partim à Doctoribus Juris, JOHANNE LUPO, FRANCISCO ARIO, JOHANNE de LIGNANO, MARTINO LAUDENSI, sed hi omnes de uberrimo argumento paucissima dixerunt, & ita plerique, ut sine ordine, quæ Naturalis sunt Juris, quæ Divini, quæ Gentium, quæ Civilis, quæ ex Canonibus veniunt, permiscerent atq; confunderent. Quod his omnibus maximè defuit, historiarum lucem, supplere aggressi sunt, eruditissimus FABER in
Seme-

Semestrium capitibus nonnullis, sed pro instituti sui modo, & testimoniis tantum allatis, diffusus; & ut ad definitiones aliquas exemplorum congeriem referrent, BALTHASAR AYALA, & plus eo ALBERICUS GENTILIS, cujus diligentia, sicut alios adjuvari posse scio, & me adjutum profiteor.

§. 27. Præterea laudantur SAM. RACHELIUS, qui non tantum Tractatum de Jure naturæ ac gentium composuit, sed etiam in Otio Noviomagensi *Cap. VII.* de hac re agit. Item JO. SELDENUS de *Jure Nat. & Gent. secundum disciplinam Hebræorum*; nec non Commentatores Hugonis Grotii, nempe BOECLERUS, ZIEGLERUS, TESMARUS, aliique.

§. 28. Insuper laudandus quoque ROB. SHARROCK Anglus de *finibus & officiis secundum Jus naturæ*, sub quo comprehendit jus Gentium tam Generale, quam speciale. Huic adjungendus alter Anglus RICHARDUS ZUCHEUS, qui Jus & Judicium feciale, seu Jus Gentium, per quæstiones explicat, & ex BODINO, ARISTOTELE, GROTIUS & ARNISÆO aliisque illustrat. Denique adjungendus quoque est PUFENDORFIUS.

§. 29. Præter allegatos auctores etiam alii de Jure militari scripserunt, quorum reliquæ in Pandectis reperiuntur, nempe PAULUS JCTus, qui librum *singularem de pœnis militum* composuit, ex quo desumpta est *L. 14. ff. de re milit.*

§. 30. TERTULLIANUS reliquit librum de *Castrænsi peculio*, uti patet non tantum ex indice Jctorum Pandectis præmissis, sed etiam ex *L. 4. ff. de Castr. Pec.*

§. 31. ARRIUS MENANDER scripsit *rerum militarium*

tarium libros 4. ut ex Indice Jctorum patet, leges ex tribus libris prioribus inveniuntur, *Sub tit. ff. de re milit. nempe L. 2. 5. & 6.* MACER libros duos exaravit *militarium*, ex quibus desumpta est *L. 26. ff. de testam. milit. & L. 12. ff. de re milit. & L. 13. 14. ff. de penis.*

§. 32. TARRUNTEÑO PATERNO *militarium libri 4.* assignantur in Indice Jctorum, & ipsius est *L. 7. ff. de re milit.* Ejus mentionem facit Macer in *l. 12. §. 1. ff. eod. tit. l. 6. ff. de jure immun.*

§. 33. MAXIMILIANUS II. Jus militare constituit *Recesf. Imper. Spirens. de anno 1570.* sub rubrica. *Der Röm. Käyserl. Majest. und des Heil. Röm. Reichs Neuer Bestallung / item von Bestallung des Feldes erneuert Reuter - Recht / und der Teutschen Knechte Articuln / sammt Verzeichniß etlicher anderen Punkten obermelter Bestallung und Articuln anhängig.*

§. 34. Huc quoque pertinet Codex Juris Gentium diplomaticus Dn. GODOFREDI GUILIELMI LEIBNITII anno 1693. Hannov. editus, in quo tabulæ *Authenticæ Actorum publicorum, Tractatum, &c.* una cum mantissa ejusdem Codicis.

§. 35. Corpus Juris Militaris JOH. FRIDERICUS Schulz / *Serenissimi Regis Borussiae & Electoris Brandenburgici Consiliarius & Generalis Militiæ Prætor (Auditeur) Anno 1687. primum, deinde 1693. iterum, & Anno 1700. tertium edidit.*

§. 37. In secunda editione variorum Imperatorum, Regum, Electorum, Principum & Rerum publicarum Jura militaria sequenti ordine locata reperiuntur:

1. Käysers Maximiliani I. Kriegs-Artickel.
2. " " Maximiliani II. Artickel auff die teutsche Knechte
3. Käy.

3. Käyfers Maximiliani II. Neuter Bestallung.
4. - - Ferdinandi III. Artickels Brieff.
5. - - Leopoldi I. Artickels Brieff.
6. Käyserlich Immediat- Völkcker Verpflegungs- Ordonnanz.
7. Königl. Franckösische Krieges Ordinance anno 1661.
8. = = = = Verordnung de anno 1665.
9. = = = = Verpflegungs Ordinance.
10. Königl. Franckösisches edict wegen der duellen.
11. Königl. Majestät zu Schweden Carl Gustavs Krieges- Artikel mit Herr C. M. Schwarzens Anmerckungen.
12. Königl. Majestät zu Schweden Carls des XI. Krieges- Artikel de anno 1683.
13. = = = = Edict von duellen.
14. Königl. Schwedische Decisiones militares von Herrn Caspar Matth. Schwarzen herausgegeben.
15. Königl. Maj. zu Dennemarck Christian IV. Artickels- Brieff.
16. = = = = Christian V. Artickels- Brief.
17. Königl. Polnische Krieges- Artikel ^(Lateinisch) _(Deutsch)
18. Churfl. Durchl. zu Sachsen Johann Georgen I. Artickels- Brief.
19. = = = = Johann Georg II. als des Ober- Sächsischen Kreyses Artickels Brief.
20. Churfl. Brandenburgisches Krieges- Recht mit Eberhard Hoyers. Anmerckungen.
21. = = = = Edict von Duellen.
22. = = = = Von Haltung guter disciplin und

und Ordre &c. item wie man sich in Quartiren /
billetterien, Gerichts-Sachen und sonstn verhalten
soll.

23. Churfl. Brandenburgisches Edict vom Perdonniren.
24. = = Vom Marchiren.
25. = = Von Austheilung der Contributionen.
26. = = Interims Ordonnanz de anno 1684.
27. Chur-Fürstl. Brandenb. Edict von den Marquetendern.
28. = = Artillerie Ordnung.
29. = = Executions Ordnung.
30. = = March-Edict.
31. = = Reglement der March Führen.
32. = = = See-Artickel.
33. = = = Rang-Edict.
34. = = = Duell-Edict.
35. = = = Additamenta.
36. = = = Muster = Ordnung.

Im Andern Theil.

37. Churfl. Pfälzisches Krieges-Recht.
38. Fürstl. Braunschweig Lüneburg. Hannoverischer Arti-
ckels-Brief.
39. = = = Zellischer Artickels-Brief.
40. = = = Johann Fridrichs Verordnung.
wie die Infanterie zu üben und zu unterweisen.
41. Artickels Brief der Reichs-Völcker.
42. Verordnung/wornach sich die Reichs-Völcker zu richten.
43. Fürstl. Württenb. Artickels-Brief.
44. = = = Beschreibung/wie der Musquetirer
sein Gewehr präsentiren / laden/ und schießen soll.

45. Fürstl. Hessischer Artickels-Brief der Reuter.
 46. Fürstl. Hessischer Artickels-Brieff der Fuß-Bölcker.
 47. = = = der Connestabeln.
 48. Fürstl. Sachs. Weymar. Reuterbestall. und Artickels-Brief.
 49. Holländisch Krieges-Recht oder Artickels Brief / mit Petri Pappi Anmerckungen.
 50. Extract derer Artickeln/ so aus Käyf. Caroli V. Peinl. Hals-Gerichts Ordnung in annotationibus Pet. Pappi citiret werden.
 51. Pöblicher Stadt Zürich Krieges-Artickel.
 52. Formirung eines Peinl. Krieges-Gerichts.
 53. Militarische Practica oder Krieges-Ordnung/ so in Bestungen/ Städten/ und Feldlägern zu gebrauchen.
 54. Militarischer Practica anderer Theil/ wie sich ein jeder im exerciren / convoyiren/ cognosciren/ approachiren &c. zu verhalten.
 55. Krieges Ordre jetzt regierender Sr. Königl. Majestät von Groß-Britannien &c. in den vereinigten Nieder-Landen ergangen.
 56. Articuls Brieff Herzogs von-Hollstein-Herrn Christian-Albrechts.

§. 37. Peculiarem Juris divisionem fovet Clapmarius, qui *lib. IV. de Arcanis rerumpubl. cap. 1.* ita sibi invicem jura subordinat, nempe (1) ponit Jus Naturæ, quod putat, corrigi à Jure Gentium, (2) Jus Gentium corrigi debet à Jure Militari, (3) Jus Militare à Jure legationis (4) Jus Legationis a Jure Civili. Ita hoc jus (pergit dicere) (5) Civile iterum corrigitur, sibi que frænium veluti injici patitur, a Jure, quod appello Regni, vel domina-

minationis, cujus naturam describit Cicero, *in Orat. pro Rabirio his verbis* : Regum autem sunt hæc imperia : Animadvertite, & dicto pare, & , præter rogatum, si querere, & illæ minæ : Si te secundo lumine hîc offendere, moriere, juxta illum Versum :

Sic volo, sic jubeo, sit pro ratione voluntas.

§. 38. Joh. Fridericus Husanus *de Hominibus propriis cap. 1. n. 5.* Jus Gentium ex duobus capitibus consistere statuit, nempe Res dividere, & Punire fontes,

CAPUT. V.

De Jure Civili speciali, cæterisque quatuor libertatis humanæ limitationibus, generaliter indicatis.

§. 1.

In quinto gradu cogitur libertas per Jus Civile speciale, quod in Jure Saxonico vocatur *Weichbild* ; Cum enim in uno Regno ampliori, ubi Jus Civile Generale obtinebat, plures Republicæ aut Civitates orirentur, nova quoque lata sunt jura, libertatem relictam quinto quasi gradu coarctantia.

§. 2. Hoc jus vocari potest municipale. *Stadt-Recht.*

§. 3. In Civitatibus his porro diversa orta sunt corpora & Collegia. e. g. Opificum, Mercatorum &c. qui pecu-

peculiaria condiderunt statuta, quibus collegarum libertas in sexto coërcebatur gradu.

§. 4. Insuper in Collegiis Patres familiarum familiaria constituerè jura, & libertatem suorum septimo quasi gradu limitare possunt.

§. 5. Denique quilibet suam ipsius libertatem, octavo gradu restringere potest, nempe per Votum aut Pollicitationem, per Constitutum, aut etiam per quodlibet Pactum.

CAPUT VI.

De Jure Statutario, sive Jure Collegiorum.

§. 1.

Sextum juris gradum Jura collegiorum sive statutarie constituere, supra dictum est, quando scil. societas aliqua sive Collegium, quod etiam corpus vocatur, quædam a Juribus præcedentibus relicta determinat, & vel præcipit, vel prohibet, quæ jura communiter vel statuta, vel etiam articuli vocantur.

§. 2. Collegia vel à magistratu constituuntur, vel à sodalibus sponte convenientibus instituuntur; & ita secundus Romanorum Rex, Numa Pompilius, septem instituit Collegia, quorum primum erat Sacrorum ministrorum seu Curionum, qui publice pro suis curialibus rem divinam faciebant. *Dion. Halic. Rom. antiq. Lib. II. c. 8.*

§. 3. Secundum erat Flaminum, quos Græci

D

σεφα-

τεφανοφόρος, à gestatione pileorum & infularum ita vocarunt.

§. 4. Tertium erat Tribunorum Celerum, qui equites & pedites erant, Regibusque ad bellum proficiscentibus satellitum & custodum loco erant.

§. 5. Quartum erat Augurum, qui signa divinitus immissa interpretabantur.

§. 6. Quintum Virginum Vestalium, quæ Deæ suæ sacra faciebant, & ignem in templo Vestæ custodiebant.

§. 7. Sextum Saliorum seu Agonalium, qui erant XII. juvenes, fortuna & virtute longe omnium præstantissimi, quorum sacra erant in Palatio, ipsique Palatini propterea appellabantur.

§. 8. Septimum erat Feacialium, viri ex nobilissimis familiis delecti, toto vitæ curriculo sacerdotium exercentes, de quibus plura *cap IV.*

§. 9. Collegium, quod à sponte convenientibus instituitur, fuisse videtur illud plebejum, quod Tribunos plebis eligebat, qui Plebiscita fecerunt; talia nimirum jura, quæ plebem obligarent; Postquam vero Plebiscita Lege Hortensia Legis auctoritatem acceperunt, Senatores quoque & Patritios obligarunt, *L. 2. §. 8. ff. de Orig. Jur.*

§. 10. Collegii Sodalibus Lege XII. Tab. potestas legem vel pactionem, quam velint, sibi ferre: concessa est, dum ne quid ex lege publica corrumpant. *L. 4. ff. de Colleg. & corporibus.* Et ejusmodi collegiis competit aliqua jurisdictio per *l. ult. C. de Jurisd. omn. Jud.* *Albertus Galeottus in aurea margar. cap. XLI. n. 1.*

§. 11. Legem hanc in Legibus XII. Tab. contentam

14. addatur *Cujac. Lib. VII. observat. 30.* & *Sprengeri fragmenta Jurispublici illustria cap. 8 p. 185.*

§. 16. Hūc etiam referri possunt Societates, & Societatis contractus.

CAPUT. VII. De Jure Familiæ.

§. 1.

Jura familiæ in septimo quasi gradu domesticorum limitant libertatem. Pater familias enim non tantum jure Naturæ, & Divino, sed etiam humano, videlicet Gentium & Civili, leges uxori, liberis, servis & ancillis, interdum etiam inquilinis & hospitibus præscribere potest.

§. 2. Uxorem post lapsum, & sic jure Divino positivo marito subjectam esse legimus *Gen. III. 16. 2. Cor. XIV. 34. 1. Tim. II. 12.* Hinc Sarah Abrahamum suum profitetur Dominum. *Gen. XIX. 12.* cujus exemplum uxores Christianorum imitari jubet Petrus 1. *Ep. II. 6.*

§. 3. Persarum Rex Ahasverus, ex consilio suorum prudentum, edicto potestatem maritorum in uxores confirmat. *Esther I. 20. 22.*

§. 4. Deus T. O. M. *Num. XXX. 9.* uxorum vota maritorum arbitrio subjicit, nec aliter valida declarat, nisi vel expresse, vel tacite consentiant mariti.

§. 5. Canones quoque uxorem viro subditam esse statuunt. *Can. femina. XXX. quest. 5. Canon. Est ordo & seqq. XXXIII. quest. 5.* quia maritus est caput & Dominus uxoris. *Can. Hic imago. XXXIII. quest. 5.*

§. 6. Jus parentum in liberos juris Naturalis est, & in

in statu integritatis quoque observari debuiffet. Liberos enim parentibus, & præcipue parere debere Patri, gratitudo postulat. Hinc Seneca *de Benef. cap. 20. libro 6.* Non vides, *inquit*, quemadmodum teneram liberorum infantiam Parentes ad salubrium rerum patientiam cogant, flentium corpora, & repugnantium cura diligenti fovent, & ne membra libertas immatura detorqueat, in rectum exitura constringunt, & mox liberalia studia inculcant, adhibito honore nolentibus &c. Unde sæpius apud eum ingrati audiunt, qui debitam Parentibus reverentiam non præstant liberi. *Vid. Sbarrockius de offic. sec. Jus Nat. cap. V. n. 9. §. 1.*

§. 7. Divino & quidem quarto (vel quinto) Decalogi præcepto liberis, ut parentibus obsequium præstent, injungitur. *Exod. XXII. Deut. V. 16. It. Lev. XIX. 3.* simulque præmium morigeris promittitur. *Ephes. VI. 2.*

§. 8. Deus quoque laudat Rechabitas, quod leges à Patre Jonadabo præscriptas (ne vel ipsi vel uxores & liberi ipsorum vinum biberent, ne ædes exstruerent, ne semina agris committerent, ne vineas plantarent, & ut in tentaculis habitarent) sancte observaverint. Et propterea posteris ejus singularem promittit remunerationem, *Jer. XXXV, 6. 8. 18.*

§. 9. Deus quoque liberorum vota, nisi pater, in cujus potestate sunt, rata habeat, non agnoscit, *Num. XXX. 4. 5. seqq.*

§. 10. Jure civili stabilitur potestas Patris in liberos, unde Dionys. Halicarnassæus *Lib. VIII. c. 13.* apud Romanos, *inquit*, filii, patribus adhuc viventibus, nihil possident, sed & ipsis pecuniis & corporibus filiorum Patribus arbitrato suo uti permissum est.

§. II.

§. II. Legibus XII. Tabb. ita statuitur: Uti, qui ex Patre Matreque familias ejus nasceretur, in patrifamilias sui manu, potestate, mancipioque esset, haberetque Paterfamilias jus in eum vitæ ac necis, terque filium venundandi potestatem. At si ter filium venundarit, filius à Patre liber esto. Utique filia, cæterique liberi, una mancipatione liberarentur.

§. 12. Licet autem postea jus hoc patrium maxime fuerit limitatum, præcipue *tit. Cod. de emend. propinqu.* quatuordecim nihilominus patriæ potestatis effectus relictæ, & legibus stabiliti sunt, dum nempe

- I. Pater & filius habentur pro una persona *s. 4. Instit. de inut. Stip. leg. fin. Cod. de impub. & aliis subst. leg. 16. ff. de furtis.*
- II. Pater filio in Testamento pupillariter substituere potest. *princ. Instit. de pupill. subst. & l. 21. princ. ff. de pupill. & Vulgari subst.*
- III. Pater filium vindicare potest *leg. 1. §. 2. ff. de R. V.*
- IV. Pater filio tutorem testamento constituere potest, *§. 3. Inst. de Tutel.*
- V. Pater ad exhibendum agere potest. *Leg. 1. ff. de Lib. exhib.*
- VI. Filius Patri suo heres est, *§. 2. Inst. de hered. qualit. & differ.*
- VII. Inter Patrem & filium nulla est lis. *L. 4. ff. de Judic.*
- VIII. Filius sine Patris consensu nuptias contr. here nequit. *princ. Inst. de nupt.*
- IX. Filius mutuum contrahere non potest. *L. 1. ff. de SCto Maced.*
- X. Filius Patrem non potest vocare in jus *L. 4. §. 1. ff. de in jus Voc.*

XI. In-

XI. Inter Patrem & filium nulla consistit obligatio. §. 6.

Inst. de inut. stipul.

XII. Nec etiam donatio. l. 11. ff. de Donat.

XIII. Filius familias non potest facere testamentum. princ.

Instit. Quibus non est perm. fac. test.

XIV. Pater in peculio filii profectitio acquirit proprietatem, in adventitio vero solummodo usumfructum.

Instit. per quas pers. cuique acquir.

§. 13. Possessiones & dominia agrorum, aliarumque rerum, præcipue jure Gentium generali acquisiverunt.

§. 41. *Inst. de Rer. div.* Res enim, quæ nullius fuerunt, cessaverunt occupanti; §. 12. 18. & 22. *Instit. de Rer. Div.* Item, quæ per alluvionem accrescunt §. 20. *Inst. de Rer. div.* vel, si Insula in mari nata occupetur, aut in flumine prope ripam nostram nascatur. §. 22. *Inst. eod.*

§. 14. Aliquæ enim res etiam acquiruntur jure Gentium speciali. §. 17. *Instit. de Rer. divis.* aliquæ verò jure Civili, nempe per usucapionem *pr. Inst. de usucap. ff. de Usurpat. & usucap. Cod. Commun. de usucap.* item per Præscriptionem *Cod. de Præscript. Long. temp. X. vel XX. annor.*

§. 15. Multa etiam per contractus, tam juris Gentium, quam juris Civilis, ut per stipulationem, item per Donationes, hereditates, ex testamento, & ab intestato, vel per matrimonia &c. acquiruntur.

§. 16. Servos & ancillas acquisiverunt plerumque jure Gentium speciali sive feciali. §. 2. *Instit. de Jur. Person.* & §. 17. *Instit. de Rer. div.* Interdum tamen etiam jure Gentium generali L. 5. §. 2. ff. de capt. & postlim. sæpe etiam jure Civili per §. 4 *Instit. de Jur. pers.*

§. 17. Hinc in LL. XII. Tabb. plena de liberis, servis,

vis, & reliquis bonis concessa est Patribus familias disponendi libertas. Paterfamilias enim uti legassit, super pecunia, tutelave suæ rei, ita jus esto. L. 53. ff. de V. S. princ. Instit. de Leg. Falcid.

§. 18. Justinianus in Nov. XXII. cap. 2. idem jus repetit & confirmat, Disponat, *inquiens*, unusquisque super suis, ut dignum est, & sit lex ejus voluntas. Sicut & antiquissima nobis lex, & prima pene Reipublicæ Romanorum disponens, ait, (dicimus autem XII. Tabularum) secundum antiquam & patriam linguam ita dicens: UTI LEGASSIT QUISQUE DE SUA RE, ITA JUS ESTO. Nulla valente citra illius voluntatem, nec si sacram impetret formam, nec si quidpiam aliud omnium, aliquid aliter disponere in rebus alienis.

§. 19. Tantæ auctoritatis fuit etiam ultima alicujus dispositio, ut si testamentum jure sit factum, & heres sit capax, ne quidem auctoritate Rescripti Principis rescindi queat L. 10. C. de Testam. vid. *Rithershus. ad Nov. P. 6. cap. 1. n. 1. ffq.*

§. 20. Quamobrem Marinus Freccia in *Comment. Feud. lib. 1. cap. 4. num. 39. & 40.* dicit: quemlibet rusticum in sua domo esse Regem: ibique lepidam de Richardo Angliæ Rege narrat historiam, cui rusticus, cum in domo sua ipsi obtemperare detrectaret, alapam inflixit, dicens: *nescisne tu, quod quilibet Rex in domo sua.*

§. 21. In Sina Patres familiarum absolutam in liberos & pellices, nec non bona sua habent potestatem, adeo ut post mortem patrum etiam liberi ipsos colere, ac variis modis honorem iis exhibere teneantur. *Louys le Conte P. 2. ep. 1. p. 31. 32. 33.*

CAPUT VIII.

De Votis, Pollicitatione, Con-
stituto, Pactis, &c.

§. 1.

TAndem octavo quasi gradu libertati frenum injicitur
per Vota singularia, Pollicitationes, Constituta, &
Pacta.

§. 2. Vota sunt spontaneæ, ob causam aliquam Deo
vel Principi factæ promissiones, ad aliquid vel faciendum
vel omittendum.

§. 3. Vota sunt vel absoluta, vel restricta, Illa à
personis suæ potestatis, nempe patribus familiarum, pu-
beribus, viduis & fœminis, nulli subjectis, fiunt, quæ ab-
solute, si de rebus licitis fuerint concepta, obligant.
Lev. XXVII. 2. Num. VI. & XXX. 3. 10. Deut. XXIII. 21. 23.

§. 4. Vovere est voluntarium, sed implere neces-
sarium. *Cap. licet. 6. X. de Vot. & Moses. Deutr.*
XXIII. 22. dicit: Si votum intermittis, non peccas; Si ve-
ro vovisti, præstare teneris domino Deo tuo, secun-
dum votum oristui. Hinc sæpe in S. Scriptura mo-
nentur homines, ut vota impleant: velut *Pf. L. 14.*
& *Pf. LXI. 9. Ecclesiast. V. 4.*

§. 5. Voti absoluti insigne exemplum suppeditat no-
bis Jephtha, qui Deo, si victoriam ipsi in Amonitas con-
cederet, id quod reduci ex ædibus egrediens obviam
venturum sit, voto consecravit, ut holocaustum fieret,
Judic. XI. vs. 30. 31.

§. 6. Quamvis autem Deus devotum hominem;
qui Idolis sacrificaverat *Exod. XXII. 20.* tanquam sanctif-

E

simam

simam rem, non redimi, sed interfici jusserat, *Levit. XXVII. 29.* salvā tamen conscientia Jephtha pater filiam suam infontem dimittere, ejusque loco pecus sacrificare potuisset, exemplo Abrahami, *Gen. XXII. 13.* Deus enim T. O. M. similiter primigeniorum sibi consecratorum redemptionem præceperat *Exod. XIII. v. 2. & 13. cap. XXXIV. v. 20.*

§. 7. Vota Principi facta itidem efficaciter obligant, juxta *L. un. C. de Oblat. vot. Lib. XII. tit. 49.* qualia vota circa exordium novi anni fieri solebant juxta *L. 237. §. 1. ff. de V. S.*

§. 8. Vota restricta faciebant uxores, filii, & filia familias, servi, & ancillæ, quibus efficaciter vovere absque consensu Mariti, Patris vel Domini haut licitum erat, per *L. 2. §. 1. ff. de pollicit.* Si vero pater vel maritus tacendo consentiebat, etiam tenebantur, juxta *Num. XXX 4, 5. seqq.*

§. 9. Exemplum voti restricti præbet nobis Hanna, Samuelis Prophetæ mater, quæ incito marito Elkana, filium nondum conceptum, quem postea etiam, cum natus & ab lactatus esset, Deo obtulit: maritus enim non tantum verbis *1. Sam. 1. 23.* sed etiam re hoc votum confirmavit, *v. 24.*

§. 10. Huc etiam quodammodo referri possunt pupilli, qui sub potestate tutorum sunt, & propterea sine consensu tutorum efficaciter contrahere vel vovere nequeunt.

§. 11. Pollicitatio est promissio spontanea Reipublicæ facta, ad pecuniam dandam, vel ad opus aliquod faciendum: & ideo vocatur Constitutum *L. 3. pr. ff. de Pollicit.*

§. 12.

§. 12. Pollicitatio neque consensus, neque pactum, neque conventio est. *Gothofredus ad d. L. 3. pr. lit. l.*

§. 13. Non semper autem obligatur aliquis, qui pollicitus est; si verò ob honorem sibi decretum sive decernendum, vel ob aliam justam causam, tenetur ex pollicitatione; si vero sine causæ promiserit, non erit obligatus *L. 1. §. 1. ff. de Pollicit.*

§. 14. Si autem aliquis sine causa quidem promissit, coeperit tamen facere, obligatus est ideo, quia coepit. Coepisse autem videtur, si fundamenta jecit, vel si apparatus, sive impensam in publico posuit. &c. *d. L. 1. §. 1. & 3. ff. de pollicit.*

§. 15. Constitutum est pactum legitimum (improprie tamen sic dictum) quo quis sine stipulatione aliquid promittit.

16. Constituitur autem vel dos, vel debitum, sive proprium, sive alienum, quorum utrumque vocatur Constituta pecunia, *tot. tit. ff. de Constitut. pecunia.*

§. 17. Promissionis debiti alieni egregium exemplum habetur in epistola Pauli *ad Philem. v. 18. 19.* ubi Paulus debitum Onesimi solvere constituit.

§. 18. Dos constituta vocatur, quæ ab aliquo, etiam extraneo, promittitur, quamvis Doctores ejusmodi promissionem improprie dotem dici putent.

§. 19. Porro quoque huc referri possunt donationes, quæ sunt pacta legitima, quæ quis ex mera liberalitate aliquid dare promittit.

§. 20. Denique quodammodo ad hanc classem restrictionis referri possunt stipulationes, quando quis alteri stipulanti aliquid, vel dare, vel facere promittit.

§. 21. Item sponsiones, quæ, si honestæ fuerint, etiam jure Civili obligant. *Philippi usu Pract. Instit. lib. 3. Eclog. 48. n. 4. seqq.*

CAPUT IX. De Æquitate.

§. I.

Cum sapè summum Jus summa sit injuria, merito aliquid de æquitate, quâ summum Jus temperatur, dicendum est.

§. 2. Ideo Jctus Modestinus *L. 25. ff. de LL. scribit*; Nulla legis ratio, aut æquitaris benignitas patitur, ut, quæ salubriter pro utilitate hominum introducta sunt, ea nos duriore interpretatione, contra ipsorum commoda producamus ad severitatem.

§. 3. Ipsum Jus quoque (*hoc est, Jurisprudencia*) Ars boni & æqui vocatur *L. 1. princ. ff. de Just. & Jur.* atque quod æquum & bonum est, jus dicitur, ut est Jus Naturale. *Per L. II. pr. ff. eod.* hinc si quis sine dolo malo impeditus in judicio secundum suam promissionem non stetit, æquissimum est, ei tribui exceptionem *L. 2. §. 1. ff. si quis caution. Jud. sist.*

§. 4. Ita si Mevius & Gajum & Titium mutuam pecuniam rogaverit, & Gajus suum debitorem Mevio promittere jufferit. Mevius stipulatus sit, cum putaret eum Titii debitorem esse, dubitatur, an Titius Gajo obligatus sit? quia nullum cum eo negotium contraxit. Quia tamen pecunia Titii ad Gajum pervenit, illam Titio à Gajo reddi æquum & bonum est *L. 32. ff. de Reb. cred. & si certum petatur.* His verbis humaniorem & beni-

benigniore[m] juris interpretationem, quæ Græcis ^{Επιεικία} dicitur, significari, scribit *Briffonius in Lex. Jurid. Lib. 1. columna 24. n. 40.*

§. 5. In omnibus quidem, maxime tamen in jure, æquitas spectanda est. Ita Deus T. O. M. ipse juris rigorem æquitate temperavit, & illos, qui sanguinem humanum effuderunt, necandos quidem præcepit, *Gen. IX. v. 6. Exod. XXI. v. 12, 14. Num. XXXV. v. 16. ad 21.* Ast sequenti *versu*, 22. *seqq. Exod. XXI. 13.* homicidium casuale non ita puniendum, sed eum, qui non dolo, verum præter intentionem interfecit hominem, defendendum esse jubet. Ideoque Judicibus diligentem inquisitionem injungit. *Deuter. XIII. v. 14.*

§. 6. Misericordissimum Numen Prophetæ Jonæ, Ninivitarum extirpationem juxta rigorem Juris urgenti, æquitatem commendat *Jon. IV. 3. & 4.* Et eundem subitanea pulchræ cucurbitæ creatione, & celeri ejusdem torrefactione convincit ac reprehendit. *dict. cap. IV. 6. & seq.*

§. 7. Divus Antoninus Imperator Martio avito Prætori rescripsit. Etsi nihil facile mutandum est ex solemnitatibus; tamen ubi æquitas evidens poscit, subveniendum est. *L. 7. pr. ff. de in integr. restitut.*

§. 8. Si etiam fraus ab aduersario intervenerit, succurri oportebit, & boni prætoris est, potius restituere litem, ut & ratio & æquitas postulabit. *d. L. 7. pr. ff. de restit. in integr.*

§. 9. Plerumque etiam sub auctoritate Juris Scientiæ in quæstionibus de bono & æquo perniciose erratur, inquit, *Celsus. teste Paulo l. 19 §. 3. ff. de Verb. obl.*

§. 10. In jure duplex occurrit æquitas, nempe naturalis & civilis; illa naturali ratione hominum mentibus insita, *l. 1. pr. ff. de pact.* Hinc prætor ob naturalem æquitatem edictum de minoribus 25. annis, si circumscripti fuerint, restituendis proposuit, *L. 1. p. 2. ff. de minor. XXV. annis.*

§. 11. Naturali quoque æquitate introductum est jus postliminii, ut, qui per injuriam ab extraneis detinebatur, is, ubi in fines suos rediisset, pristinum jus suum reciperet, *L. 19. pr. ff. de Captiv. & postlim.*

§. 12. Civilis æquitas ex Civilibus præceptis æstimaanda, & Civilem producit actionem. Hinc si dolo malo ejus, qui liber esse jussus erit, hereditas fuerit expilata, heres in eum intra annum utilem dupli actionem instituere potest.

§. 13. Et hæc actio (ut Labeo scripsit) naturalem potius in se, quam civilem habet æquitatem, siquidem civilis deficit actio. Sed natura æquum est, non esse impunitum eum, qui hac spe audacior factus est, *l. 1. pr. & §. 1. ff. Si is, qui testam. liber esse juss.*

§. 14. Servius Sulpitius vel eo præcipue nomine à Cicerone laudatur, quod jus Civile nunquam ab æquitate sejunxerit, cujus admirabilis ac incredibilis, & pene divina ejus in Legibus interpretandis æquitate explicanda scientia. Omnes, *pergit Cicero*, ex omni ætate, qui in hac civitate intelligentiam juris habuerunt, si unum in locum conferantur, cum Servio Sulpitio non sunt comparandi. Neque enim ille magis Jctus, quam justitiæ fuit. Ita, quæ proficiscebantur à Legibus & à Jure civili, semper ad facilitatem æquitatemque referebat. Neque instituere litium actiones malebat, quam controversias tollere. *Cicero in Philippi. IX.*

CAP.

CAPUT. X.

De Jure positivo, ejusque divisione,
& in specie de illo, quod ante
lapsum protoplastis
datum fuit.

§. 1.

Jura positiva commode dividi possunt in ea, quæ ante
lapsum, & post lapsum data sunt.

§. 2. Illa quæ ante lapsum fuere, vel expressa sunt,
vel per conjecturas elici possunt.

§. 3. Expressa inveniuntur præcepta

I De Sanctificando Sabbatho *Gen. II. 3.*

II. De colendo Deo, ipsique obediendo; unde Eva, cum
ad esum fructus prohibiti à serpente invitaretur, respon-
det: Deum sibi interdixisse illum esum, *Gen. III. 3.*

III. De Conjugio, & quidem individuo *Gen. I. 27. cap.
II. v. 18. 24. & 25. Matth. XIX. 4. seqq. Marc. X. 6. seqq.*

IV. De Monogamia, quæ per eosdem textus probatur,
quia Deus unum virum & unam mulierem creavit, eos-
que ita conjunxit, ut una essent caro.

V. De colendo horto, & consequenter vitando otio,
Gen II 15.

VI. De Abstinencia ab arbore scientiæ boni & mali.
Gen. II. 17. & III. 3. & 4.

§. 4. Per conjecturam maxime probabilem colli-
gimus.

VII. Sponsalia quadragesimalia ante nuptias ser-
vanda esse, nec facile nuptias immediate sponsa-
libus

libus jungendas esse, hinc legimus Jacobum Patriarcham septem annos expectare debuisse, antequam Rahelē desponsatam domum duceret *Gen. XIX. 20.* sic quoque Deus per Moſen Israēlitis præcepit, ut illi, qui unam ex captivis fœminis ducere volebant, nuptias per integrum mensem differrent *Deutr. XXI. 10. seqq.* reliquos quoque sponſos certum tempus, antequam sponſas domum ducerent, expectare debuisse, patet ex *Deuter XX. 7. & cap. XXIV. 5. item cap. XXII. 23. & 25.*

CAP. XI.

De Juribus post lapsum latis, & in specie antediluvianis.

§. I.

POst lapsum, & quidem ante diluvium lata sunt sequentia jura

I. De vitando Otio, & strenua virorum laboratione *Gen. III. 17.*

§. 2. II. De subjectione mulierum *Gen. III. 16.* Cum enim mulier ante lapsum æqualem potestatem cum viro haberet, à serpente vero seducta, hac potestate abuteretur, & maritum ad edendum de fructu prohibito importunis sollicitationibus quasi cogeret, Deus T.O.M. pœnæ loco illa potestate mulieres orbavit, illarumque voluntatem maritis subjecit, *Gen. III. 16.*

§. 3 Non autem in exemplum trahenda sunt, quæ de populis in Insulis Latrunculorum, & quidem, quæ de Mariana perhibent, nempe ibi maritos ab uxoribus regi, & ut molestias evitarent, mulieribus obtemperare cogi *Histoire des Isle Marianes, Caroli le Gobien.*

§. 4.

§. 4. III. De vestimentis induendis, & pudendis tegendis. Quia enim protoplasti intempestivo concubitu temperamenta sua corruperant, ut sine scandalo se invicem nudos aspicere non possent, non tantum protoplasti foliis ficulneis sua pudenda tegere conati sunt, sed ipse quoque DEUS togas ex pellibus agnorum ipsis eum in finem dedit, ut in posterum omnes, præsertim puberes, vestiti incederent.

§. 5. IV. De humandis & sepeliendis mortuorum corporibus. *Gen. III, 19.* DEUS dixit Adamo: *Redeas in humum, unde ortus es. Nam pulvis es, & in pulverem redibis.* Hinc colligunt, hominum defunctorum corpora sepelienda esse.

§. 6. V. De laboribus non declinandis. *Gen. III, 19.* Postquam enim Adamus peccavit, jucundi labores, in horto colendo necessarii, transmutati sunt in molestissimos, agrum maledictum arandi & colendi labores, qui sudorem toto corpore manantem, & sæpe malè olentem excuterent.

§. 7. VI. De animalibus mundis & immundis, quorum illis tantum vesci, & in sacrificiis uti conjicimus ex *Gen. IV, 2. & 8.*

§. 8. VII. De herbarum & olerum esu. *Gen. III, 13.* Ubi DEUS præcepit *terrestribus vesci herbis.* Et ob hanc rationem homines solummodo ruminantibus vesci potuisse animalibus *Levit. XI, 3. 7.* probabile est, quoniam hæc pecudes non, nisi herbis aluntur.

§. 9. IIX. De Sacrificiis offerendis.

§. 10. IX. De certo loco ad sacrificandum destinato, uti colligitur ex *Gen. IV, 4.* ubi legimus: *ABELLEM adduxisse de primigeniis pecudum suarum.* Necessario

fario igitur certus fuit locus ad quem adducerent sacrificia. Vid. BERTRAM *de Rep. Judaica cap. 1. pag. 13.* Hinc etiam Cain dicitur *fugatus de facie Dei. Gen. IV, 14. & 16.* id est de loco, ubi Divinum Numen præfens erat.

§. 11. X. De certo die sacris dicato, qui sine dubio fuit dies Sabbathi, à Deo etiam ante lapsum sanctificati. Nam *dict. Cap. IV, 3.* legimus: CAINUM & ABELLEM *in fine dierum sacrificia sua attulisse.* Finis autem dierum seu hebdomadis, procul dubio, est Sabbathum. Vid. laudatus BERTRAM *de Rep. jud. p. 15.*

§. 12. Quibus XI, addi possunt: Delicta punienda esse, & per præceptum juris Naturæ, Suum cuiq; tribui debere. Per quod non tantum id, quod alteri dare vel facere debemus, sed etiam illud, a quo quis citra injuriam alterius immunis esse nequit, intelligitur.

§. 13. XII. Neminem inauditum condemnari debere. DEUS enim justissimus, licet certus de peccato Protoplastorum esset, nihilominus ADAMUM & EVAM, præviô examine audivit, & postea eos demum condemnavit, *Gen. III, 9. & seqq.*

§. 14. XIII. Pœnam delictis proportionatam esse debere. Hinc mulier, quia à serpente seducta & decepta, non tantum ipsa graviter deliquerat, & crimen magicum, ac scelus idololatriæ commiserat. *1. Sam. XV, 23.* Sed insuper maritum, procul dubio, de fructu vetito commedere tergiversantem, ut interdictum divinum violaret, importunis sollicitationibus commoverat. *Gen. III, 16. & 17.* jure meritoque graviore pœna, quam vir. *Gen. III, 16. 17. &c.* affecta fuit.

CAPUT

CAPUT XII.

De Jure Post-Diluviano, & in specie
de septem præceptis Noachicis.

§. 1.

Jura Divina, post Diluvium occurrentia, dividuntur à Judæis in *Jus Gentium & Civile*. Per *Jus Gentium* intelligunt septem Præcepta, communiter Noachica dicta, quæ DEUS Noacho, ejusque filiis, & per consequens toti humano generi dedit, ac postea per MOSEN etiam repetiit.

§. 2. Aliqui putant hæc præcepta Deum ADAMO dedisse. Alii verò autumant, NOACHUM illa per traditionem accepisse, ac filiis suis, eorumq; posteris commendasse. *Rabbi Jehuda Ben Samuel in Sopher Cazri part. 3. §. 73 & Seder Olam cap. 5. Seldenus d. cap. 10.*

§. 3. Omnes quidem in numerum septenarium conspirant, ipsa tamen præcepta variè proponunt, uti videre est ex SELDENO *de Jure Nat. & Gent. juxta Disciplinam Hebræorum. Lib. 1. cap. 10.* Ubi ex JOHANNES FILESACO. *Lib. II. Tit. Mystera. §. 10.* hæc allegat; *Neque vero contemnendum arbitror, quod Hebræi Doctores tradunt, si quis Gentium Judaicam religionem amplecti vellet, variis præceptionibus, & veluti quibusdam gradibus instituebantur, antequam Lex Mosaica illis explicaretur.*

§. 4. Primum enim illum docebant præcepta filiis NOÆ à DEO data, ut ajunt, quæ erant ejusmodi;

- I. *Non colere idola.*
- II. *Benedicere DEUM.*
- III. *Cavere ab Incestu.*
- IV. *Quodvis aliud peccatum carnis vitare.*
- V. *Non fundere sanguinem humanum.*
- VI. *Non rapere aliena.*
- VII. *Non tollere membrum animali viventi.*

§. 5. Præter FILESACUM etiam SELDENUS citat JACOBUM BOULDUCIUM in JOBUM *cap. 33. v. 12.* ubi laudat JOBI pietatem & observantiam præceptorum divinatorum, quæ ante Mosaica scripta ab ipsis rerum initiis obtinuerant, & eundem in *Lib. de Ecclesia post Legem cap. 8.* Item GILBERDUM GENEBRARDUM Archi Episcopum Aquensem *Chronologie Lib. 1. anno Mundi 1656.* Et denique MANASSE BEN-ISRAEL, qui sequentia statuit præcepta, ut traditur in Gemara Sanhedrim, omnes Gentes observare tenentur, quæ idcirco vocata sunt. *שבע מצות בני נוח* i. e. Septem præcepta filiorum NOACH.

§. 6. Ex his (quemadmodum in *Seder Olam cap. 5.* & apud Rabbi MOSEN in *Juda Hazaqua* legimus) Sena ADAMO data sunt, nimirum, ut abstineant

- I. *Ab idololatria.*
- II. *A Maledictione nominis divini.*
- III. *A Cade.*
- IV. *Ab adulterio.*
- V. *A furto.*
- VI. *Ut Judices instituerent, quorum esset curare, ut illa præcepta observarentur.*

§. 7. Super hæc NOACHO additum fuit.

VII. *Ne*

VII. *Ne membrum vivo animali amputatum comederent*, his verbis: *Carnem & sanguinem ne commedas.*

Hæc sunt præcepta, ob quarum violationem, ut ex Scriptura Sacra ibidem in *Saubedrin* probatum, etiam Gentes Mundi à DEO punitas constat.

§. 8. Horum Septem præceptorum etiam in *Alcorano* mentionem fieri, qui *Alcoranum* legerunt, referunt. Ex his autem præceptis *Gen. IX.* non nisi duo exprimuntur, nimirum v. 4. Septimum de esu sanguinis; & v. 5. tertium, de homicidio. Prius repetitur *Lev. XVII. v. 10. & 15. Deuter. XII, 23. Actor. XV, 20. 29.* Posterius, nempe de homicidio vitando, repetitur inter alia in præcepto quinto Decalogi.

§. 9. Tertium ideo de Homicidio expresse datum est, ut simul exprimeretur pœna hujus criminis, nimirum homicidium impofterum non nisi per effusionem sanguinis ab hominibus factam puniri debere.

§. 10. Ante Diluvium nullum homicidium, præter illud à Caino perpetratum, fuisse probabile est; unde etiam, quia DEUS CAINO securitatem promiserat, ejus pœna determinata non fuit. Nec obstat, CAINUM ex mente Rabbīnorum & HIERONYMI in *Epist. ad Damasum quest. 1.* à LAMECHO, atnepote suo interfectum fuisse, quia non juxta formatum judicium, sed casu sanguis ejus effusus est.

§. 11. Reliqua præcepta in cæteris Libris Mosaicis occurrunt, quæ ex eo cognosci possunt, quod non tantum Israëlita, sed etiam peregrini sive Profelyti portæ illis obligantur.

§. 12. *Primum* itaq; de vitanda Idololatria exprimitur

mitur *Exod. XX, 3. Deut. V, 6. & Levit. XI, 8. XX, 22.*
 Modus quoque sacrificandi præscribitur Profelytis,
 quia, qui non legitime DEUM colit, etiam Idololatra
 est. *Num. XV, 14, 15, 16, 29, 30. Actor. XV, 20. & 29.*

§. 13. *Secundum* de Blasphemia vitanda habetur.
Exod. XX, 10. Deut. V, 11. Levit. XXIV, 15, 16.

§. 14. *Quartum* de Adulterio vitando reperitur
 in Decalogo. *Exod. XX, 14. Deut. V, 18.*

§. 15. *Quintum* de prohibito Homicidio, & da-
 mno dato *Exod. XX, 13. Deut. V, 17. Levit. XXIV, 17.*
 & 22. *Deut. XX, 9.*

§. 16. *Sextum*, nempe de Judicio instituendo indigi-
 tatur. *Levit. XXIV, 22. Deut. I, 16. XVII, 1.* Hinc Paulus
 ad Romanos XIII, 1. & seqq. expresse dicit, *Nullum esse*
magistratum, nisi à Deo constitutum. Ipse Salvator noster,
 semper benedictus PONTIO PILATO dicenti: *Mibi*
non loqueris, an nescis, me potestatem habere, te crucifige-
re & dimittere? respondit; *Non haberes potestatem ad-*
versum me ullam, nisi tibi datum esset desuper. *Job. XIX,*
10. & 11. Nemo ergo sibi ipse Judex sit. §. 1. *Inst. Vi bo-*
nor. raptor. L. 12. §. 2. & Leg. 13. ff. Quod Met. caussa.
 Plura de his præceptis *vid. apud GROTIUM de Jure Belli*
& Pac. Lib. I. cap. 1. n. 16. Sirac. XVI, 14.

§. 17. Interdum etiam Profelytis æq; ac Israelitis,
 quod Juris mere ceremonialis est, præcipitur, ut *Exod.*
XII, 19. Verum *ex vers. 48.* patet, Profelytum non, nisi
 quando circumciscus esset, & Profelytus templi fieret, a-
 gnum paschalem comedere potuisse. Interim tamen et-
 iam non circumcisi à pane fermentato, tempore Pascha-
 tis, abstinere, & Azymos edere tenebantur.

T A N T U M.

nc

No 2230

Vb 18

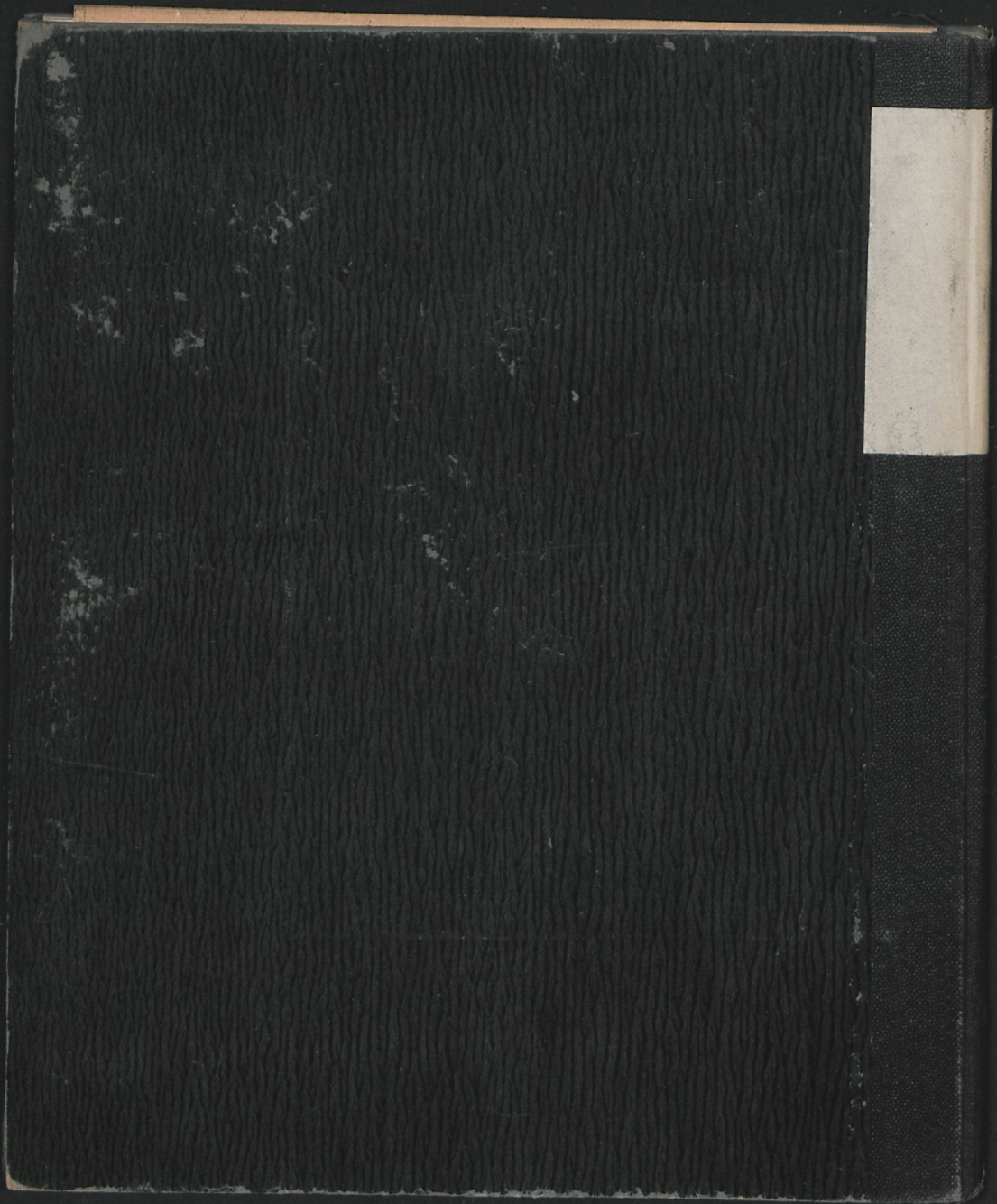
ULB Halle

3

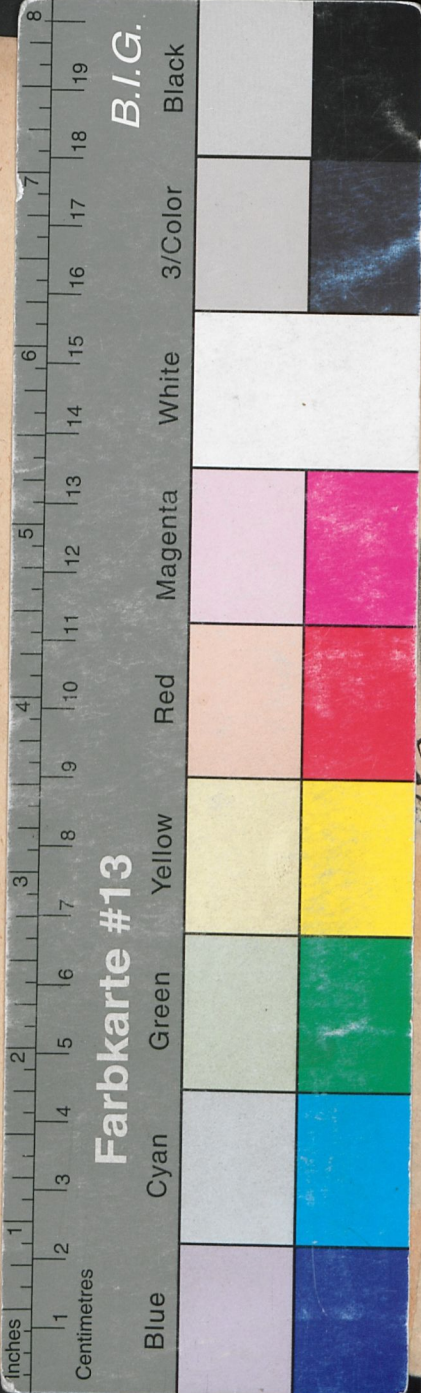
007 678 614

B.I.G.

Farbkarte #13

16
35
SAMVELIS REYHERI, JC.

ET ANTECESSORIS,
In illustri CHRISTIAN-ALBERTINA
Codicis & Mathematicum Professoris, Juridicæ
Facult. h. t. IX. DECANI, &c.
GENVINA

JVRIVM

NATURÆ, GENTIUM ac CIVILIVM
PRINCIPIA,

Ex Iympidissimis Verbi Divini fonti-
bus, ac Vasti Juris Romani Oceano,
ejusque Interpretibus derivata,

nec non

Ex Philosophorum, Poëtarum ac
Historicorum monumentis
illustrata,

no-2230

*Quibus accedunt
aliqua*

De Æquitate, Juris Positivi divisione, Juribus ante lapsum
& post lapsum, ante diluvium latis, unà cum
VII. Præceptis Noachicis.

KILIÆ, Literis Bartholdi Reutheri, Academ. Typogr.
Anno clc lxxc.

